



3146180973

## Architekt, sochař, vizionář

# Paco Rabanne

je až s podivem, kolik proslulých současných módních tvůrců ve svých vzpomínkách publikacích či rozhovorech s novináři s vděčností vyjadřuje svůj dík velkému učiteli, u kterého začínali. jméno španělského couturiéra, Mistra nad Mistry, se jejich kariérou proplétá jako červená nit a zní Cristobal Balenciaga. ani PACO RABANNE – rovněž Španěl – není výjimkou, i když vazba ke slavnému jménu není tak bezprostředně přímá. jeho matka pracovala v modelovém domě Cristobala Balenciagy jako první švadlena – řečeno dnešním jazykem, byla jakousi mistrovou. otec – generál Rabaneda – byl velitelem vojenské garnizony ve smutně proslulé Hudrnice a byl zastřelen frankistickými vojáky. Paco vystudoval architekturu a sochařství. do nejvyšší módy – haute couture – vstoupil v polovině šedesátých let – kde jinde než v Paříži.

architekturu vystudoval na vysoké škole Ateliér Pérette a už během studií pracoval pro známého šperkaře Rojeta Jean Pierre, která dodával šperky výhradně pařížské haute couture. už v roce 1960 Rabanneho hliníkovou vestu ozdobil perlami a jantarem sám věhlasný Hubert de Givenchy. „Givenchy byl ke mně velmi laskavý a osvětlil mi důvody, proč by podobné kreace pařížským modelovým domům nevyhovovaly,“ vzpomíná dnes Rabanne. nicméně návrháři kolekcí prêt á porter, kteří už měli jméno – Emanuelle Khanová, Bailly a Rosier – byli k Rabannemu vstřícnější. Jeho mimořádně avantgardní šperky začali už v roce 1962 předvádět jako doplňky svých oděvních kolekcí.

v červnu 1966 Rabanne uvedl 12 vlastních modelů z kůže, hliníku, pštrošího peří a plastiku a představil je v avantgardní galerii Iris Clert na Rue du Faubourg Saint Honoré v Paříži. okamžitě dostal přízvisko vizionář a jeho vize oděvu se stala předmětem zasvěcených hovorů. ve stejném roce použil Rabanneho polychromatické plastické trojúhelníky na večerní plášť známý couturiér Philips Venet. v této době měl Rabanne ve svém ateliéru už plné ruce práce – měsíčně na oděvy a šperky zpracovával 30 tisíc čtverečných metrů plastických fólií. na podzim téhož roku otevřel vlastní butik v Rue Bergère – byl zvláštní a avantgardní, jako jeho tvůrce, který si celé zařízení navrhl pochopitelně sám. Místnosti uvnitř byly naprosto temné – jediné světlo dodával pouze fluoreskující nábytek.

Rabanneho raketový vzestup v roce 1966 následoval jako by jím předvídaný scénář. Nastal obrovský příliv mnoha obskurních návrhářů, kteří podle jeho vzoru (ale s menším úspěchem) přinášeli neuvěřitelné kreace. Rabanne však základní myšlenku nadále rozpracovával. V únoru 1966 ve svém bytě v pátém poschodí bez výtahu předvedl kolekci šatů, vest, plážového oblečení a obrovský výběr náhrdelníků. A opět to byl pro hosty i tisk šok – všechno bylo zhotoveno z fosforeskujících plastických fólií, které spojovala jemná drátěná očka. Rabanne na obdiv veřejnosti reagoval podle svých názorů zcela logicky: „Oodmítám vytvořit klobouk, plášť anebo šaty, které už dělal někdo přede mnou. jedinou hranicí, která dnes v módě zbývá, je nacházení nových materiálů.“

Rabanneho oděvy a šperky i další výtvořky z plastiku – namísto klobouků doplňoval své modely přiléhavými drátěnými či plastickými kuklami – se držely na první příčce žebříčku senzací mezinárodních médií po celý rok. ale možnosti být nových materiálů nejsou nevyčerpatelné. v plastiku je mladý umělec vyzkoušel všechny a začal s novým experimentem. vytvořil jakousi porézní „látku“ přesně podle stříhu oděvu z tenkých kožených a hliníkových trojúhelníků, které spojoval jemnými kovovými řetízky. koženou minisukni doplnil bluzonem z hliníku a kůže a udivující model předvedl v novodobém hudebním doprovodu píšťal a bubnů. neúnavný tvůrce brzy nato začal s dalším experimentem – tvořil kreace z tvarovaného plastiku, které byly bez jediného švu. vytvářel je v tandemu sliniv tzv. přetvarovaného nábytku. a neměl rád, když byl ve vší úctě řazen mezi věhlasné couturiéry. „Prosím, nenazívejte mě couturiérem, jsem umělec.“

Za absolutní bombu – jazykem dneška bychom řekli hitem – své doby, papírovými šaty, stojí rovněž jejich „vynálezce“ Paco Rabanne. Papír, která zastupoval celodenně namáhanou tkaninu, byl samozřejmě zvláště upraven a šaty vydržely neuvěřitelných 25 praní! všechny převratné experimenty a nevídané výsledky nových technologií Rabanne stihl ve svém neplodnějším období, v roce 1966. další

styl úplně jednoduchých večerních šatů z růžových, světle zelených a stříbřitých plastických fólií ve tvaru malých koleček, spojovaných hliníkovými očky, ho katapultoval do nejvyšších výšin světa módy. k toaletám patřily stejné nápadně velké náušnice. o výsadu oblékat takové modely soupeřily tehdejší hvězdy filmu i popu a dokonalé postavy těchto novodobých bohyň sexu skvěl umocňovaly Ravanneovy excentrické záměry. nejznámější protagonistkou této módy se stala slavná Brigitte Bardotová.

v průběhu dalších let se Paco Rabanne s úctyhodným názvem couturiér zjevně „smířil“. původní myšlenku rozpracoval do jemnějších forem, k základním materiálům přidal novější zázraky chemie, s léty také v tvůrčím zápalu „omilostnil“ některé tkaniny a materiály. setrval u kůže, k stříbřitému matu hliníku dodal někdy krajkovinu, samet, mušelín a jemné pastely. prezentace jeho kolekcí jsou pro diváky stále výjimečným zážitkem, který prostřednictvím i hudbou umocňuje jeho vysoce umělecká vize architekta. a doménou jeho tvůrčích aktivit se staly světoznámé vůně – hvězdou mezi pánskými to byl proslulý PR Pour Homme a následovalo mnoho dalších osobitých vůní dámských i pánských. všechny v obalech, připomínajících Rabanneho avantgardně prostý design se základem hliníkového matného lesku.

před několika lety Rabanne učinil totéž, co před ním udělala většina jeho „kolegů“ – významných couturiérů. Mezinárodní (zejména obchodní) veřejnosti představil první kolekci prêt á porter – konfekce. předurčil ji „nové“ ženě, kterou tehdy v reklamní kampani ztělesnily slavná filmová herečka Mathilda Mayová. vizionář Rabanne vidí „novou“ ženu trochu záhadnou, zábavnou, mezinárodní, inteligentní a především velmi sexi. Herečka zaujala místo Bardotové, v šedesátých letech oblečené do Rabanneových „plíšků“. současně s premiérou uvedl tvůrce také novou vůni. jeho chladný pohled však neskryl stín deziluze, když tisku tehdy sdělil: „Je mi smutno při pomyslení, že právě já uvádím konfekční řadu. Vždycky jsem chtěl být sochařem unikátních oděvů, které by byly vystavovány v muzeích jako svědectví naší epochy. Takových ojedinelých kusů bych mohl tvořit tak stovku ročně. Ale dnes by podobná kolekce stála deset milionů franků a jestliže bych použil kožešiny, suma by se zdvojnásobila. to ale není zdaleka všechno – konkurence je den ze dne chytřejší, z couturiérů se většinou stali obchodníci s drahými doplňky. Dnešní lidé jsou ovlivňováni reklamou, nemají už vlastní mínění a nakupují značku, jméno, ať už se týká čehokoli.“

V Rabanneově rozhodnutí přijít na mezinárodní trh zahlcený módou s něčím, co celoživotně zamítal, hraje určitě roli také nutnost udržet při životě více než pět set zaměstnanců. Umělec byl tedy nucen sestoupit „do ulice“ – své kostýmy a šaty pro denní i společenské události nabízí v rozmezí 3 500 až 6 000 franků. Má rád béžovou, červenou, šafránovou, černou a především exotické barvy Afriky, zejména odstíny její půdy.

Rabanne, vzdělaný a záhadný, do života i tvorby přejímá podněty z islámu i buddhismu a tvrdí, že všechno, co kdy vytvořil, mu umožnil Bůh. „Sám bych byl k ničemu. Proto mu musím vrátit to, co mi dal. Mám mnoho nesmírně bohatých přátel, couturiérů, kteří jsou ale velmi lakomí. Devadesát procent ze svých výdělků dávám těm, kteří to potřebují.“ Rabanne je ve své dobročinnosti velkorysý – financuje školu uměleckého tance, sponzoruje hudebníky, je sběratelem děl mladých začínajících malířů. Když kreslí něčí portrét, jeho vážný pohled mezi dvěma dotyky tužky zkoumá věk portrétovaného a možná, že se snaží uhádnout počet jeho možných převtělení. Barvy jeho kolekcí sluší opálené pleti a pokožce ošlehané pouštními větry všech kontinentů.

dnes zůstává šestašedesátiletý Paco Rabanne zůstává nadále pozoruhodným umělcem a k plíškům a plastickým fóliím se rád vrací, i když v poněkud jiné poloze než ve svých začátcích. Věrný sám sobě zůstává i neměnným způsobem oblékání – k černým kalhotám nosí vždycky volnou a dlouhou tmavou košili. Dobře se hodí k jeho krásné vážné tváři, která jako by k nám přicházela z nějakých jiných světů.

**Vypracovala: Petruchová Monika**  
**Ročník: 2005/2006**



*„Odmítám vytvořit klobouk, plášť anebo šaty, které udělal už někdo přede mnou.“ Paco Rabanne*



*Hliník a plastik - revoluční vize 60. let zapůsobila na mezinárodní módu jako smršť*

